

การประชุมเชิงปฏิบัติการ
หัวข้อ การจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา
เพื่อเพิ่มนักท่องเที่ยวจากอินโดนีเซียและอาเซียนใต้
วันที่ 1 เมษายน 2562
ณ โรงแรมเลคอินน์ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

กล่าวรายงาน

โดย ผศ.ดร.สุพัตรา เดวิสัน ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายอาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

โครงการจัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษา ดร.ถนัด คอมันตร์ ร่วมกับสำนักงานจังหวัดสงขลา สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสงขลา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานหาดใหญ่ สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้กำหนดจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ หัวข้อ การจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา เพื่อเพิ่มนักท่องเที่ยวจากอินโดนีเซียและอาเซียนใต้ ภายใต้โครงการศึกษาค้นคว้าพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน เพื่อเพิ่มนักท่องเที่ยวจากอินโดนีเซียและอาเซียนใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมโครงการ ความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวของหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดสงขลา ให้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีเป้าหมาย และสามารถใช้ในการจัดทำคำของบประมาณต่อไป

กล่าวต้อนรับและกล่าวเปิดการประชุม

โดย รองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา นายราชิต สุดพุ่ม

รองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาได้กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุม และกล่าวเปิดประชุมพร้อมกับกล่าวขอบคุณ สามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

จังหวัดสงขลามีความได้เปรียบในด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยวหลายประการ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา วัดพะโคะ และมีโลมาอิรวดี ซึ่งมีไม่ถึง 10 แห่งภายในประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีอาหารที่หลากหลายและมีชื่อเสียงขึ้นชื่อทั้งอาหารจีนและอาหารฮาลาล ส่วนชาวอินโดนีเซียและมาเลเซียที่มีความสนใจด้านสุขภาพ ทางเทศบาลนครหาดใหญ่มีศักยภาพที่จะสามารถพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ทั้งแพทย์แผนโบราณและแพทย์แผนปัจจุบัน

ปัจจุบันจึงควรมีการวางแผนการดำเนินงานที่จะต้องดำเนินการอย่างไรที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ซึ่งจังหวัดสงขลาที่มีความได้เปรียบจากการมีวัฒนธรรมที่หลากหลายและคล้ายคลึงกับวัฒนธรรมของมาเลเซียและอินโดนีเซีย โดยอาจเริ่มวางแผนจาก 1) การแสวงหาความร่วมมือทั้งภาครัฐและภาคเอกชน 2) ความต้องการให้นักท่องเที่ยวต้องการมาเที่ยวอะไรหรือที่ไหน และต้องการอะไรจากนักท่องเที่ยว

หากมีการสร้างความร่วมมือร่วมกันในทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ความยั่งยืนในการพัฒนาจะเกิดขึ้น จากการวางแผนโดยนำปัญหาที่ตั้งเป็นโจทย์ อาทิ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ถนน ไฟฟ้า ประปา 2) การบริการเรื่องการผ่านแดน ในเรื่องการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว 3) เชื่อมโยงการท่องเที่ยวอย่างไรให้เกิด Route ทางการท่องเที่ยว โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายหน่วยงานที่ดำเนินการเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยว 4) การเป็นเพื่อนบ้านที่ดี การเป็นเจ้าของที่ดี และการให้ความรู้นักท่องเที่ยวเรื่องขนบธรรมเนียมที่เหมาะสม รวมทั้งเรื่องกฎระเบียบของบ้านเมือง เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการในการวางแผนด้านการท่องเที่ยว

ทั้งนี้ทางผู้ว่าราชการจังหวัดได้เสนอประเด็นสำคัญที่ต้องดำเนินการในเรื่องของการท่องเที่ยว ดังนี้

1. การสร้างความร่วมมือร่วมกับภาคเอกชนและมหาวิทยาลัย อาทิ การทำให้เป็นสงขลาเมืองเก่า เช่น การศึกษาเพื่อพัฒนาพื้นที่จอตรก งบประมาณ 5 ล้านบาท
2. การพัฒนาเชื่อมเส้นทางท่องเที่ยวเขาน้อย เขาตังกวน และนางเงือก โดยจังหวัดสงขลาได้ให้หน่วยงานทางสถาปัตยกรรมดำเนินการศึกษาการเชื่อมเส้นทางท่องเที่ยวสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ควบคู่กับการสร้างความเข้าใจเชิงประวัติศาสตร์ให้กับเยาวชนรุ่นใหม่ เช่น ให้นักเรียนเทศบาลสงขลา เป็นมัคคุเทศก์น้อยในการเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ เขาน้อย เขาตังกวน
3. การพัฒนาเพื่อความยั่งยืน อาทิ วัดท่ายอ มีการประกอบพิธีกรรมฉลองครบ 250 ปี แต่ยังไม่เป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไป จึงต้องดำเนินการเรื่องการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ควบคู่การอนุรักษ์โบราณสถานอย่างยั่งยืน, การพัฒนาเกาะยอในรูปแบบเมืองต้องมีการวางแผนด้านผังเมืองเพื่อไม่ให้เมืองสะเปะสะปะ เพื่อให้เมืองเกิดความยั่งยืน
4. การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา
5. การใช้ประวัติศาสตร์นำการท่องเที่ยว เช่น การผลักดันการท่องเที่ยวทะเลสาบสงขลา
6. การท่องเที่ยวเชิงศาสนา เช่น การฟื้นฟูการท่องเที่ยวตามรอยเส้นทางเดินทางของหลวงปู่ทวดจากวัดพะโค๊ะ
7. การส่งเสริมด้านอาหาร
8. การสนับสนุนส่งเสริมให้หาดใหญ่เป็นเมือง Mice City
9. เป็นศูนย์กลางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น มีข้อมูลเส้นทางที่จะไปจังหวัดข้างเคียงว่าจะสามารถเดินทางได้อย่างไร และสามารถเดินทางไปกรุงเทพฯได้อย่างไร

จากนั้นรองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาได้กล่าวขอบคุณศูนย์อาเซียน สถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้ความร่วมมือในการประชุมครั้งนี้ ซึ่งการประชุมในครั้งนี้คาดว่าจะช่วยเชื่อมโยงความสัมพันธ์อันดีระหว่างมิตรประเทศ และแสดงความคาดหวังว่าการจัดประชุมครั้งนี้จะประสบความสำเร็จต่อไป

การนำเสนอผลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา

1. การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดย กงสุลใหญ่อินโดนีเซียประจำจังหวัดสงขลา
 - ความรู้สึกใน 4 เดือนแรกที่มาอยู่ในจังหวัดสงขลา
 - 1) สะอาด
 - 2) ผู้คนใจดี

- ข้อเสนอแนะจากการได้นั่งแพไปเกาะคำเหียง
 - 1) มีวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม และมีดอกบัวมากมาย
 - 2) มีความเป็นเอกลักษณ์ และมีเรือที่ปลอดภัย
 - 3) อาหารอร่อย
 - 4) ใช้เวลาในการเดินทางไม่นาน
- ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแพ (Boat)
 - 1) ควรมีห้องรับรองสำหรับนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นห้องน้ำ ห้องละหมาด และเครื่องดื่มต้อนรับ
 - 2) ควรมีการทำวิดีโอแนะนำเสนอข้อมูล
 - 3) มีการอธิบายแบบสรุปสั้น ๆ ก่อนออกเดินทาง และอธิบายอุปกรณ์ช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน
- ข้อเสนอแนะเมื่อขึ้นแพ (On raft)
 - 1) ควรมีการจัดการต้อนรับ
 - 2) มีการอธิบายถึงความปลอดภัยต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมของนักท่องเที่ยวและซ้อมการใช้เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน
- ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแพ (About Raft)
 - 1) เรือควรมีการตกแต่งให้สวยงามไม่ว่าจะเป็นภายนอกเรือหรือภายในเรือ
 - 2) เรือควรมีความสมดุล
 - 3) มีอุปกรณ์พร้อมเพื่อรับรองการเกิดอุบัติเหตุ
 - 4) สุขภาพควรมีให้เพียงพอ
 - 5) มีการอธิบายเพื่อให้เกิดระเบียบภายในการล่องแพ
 - 6) ควรมีการใส่ธงต่างประเทศ
 - 7) ควรมีการแยกครัวประกอบอาหารเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว
 - 8) ควรมีการให้ข้อมูลอยู่ตลอดเวลา
 - 9) ควรจัดที่นั่งนักท่องเที่ยวภายในเรือสามารถเห็นวิวได้อย่างทั่วถึง
 - 10) การจัดพื้นที่เพื่อการถ่ายรูป
- เกี่ยวกับเกาะคำเหียง (Kamheng Island)
 - 1) ควรรักษาความเป็นธรรมชาติให้คงอยู่ไว้ได้นาน ๆ
 - 2) ควรรักษาความสะอาดให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
 - 3) ควรมีการแจ้งพื้นที่สำหรับการทิ้งขยะ
 - 4) ควรมีการจัดการเดินทางเพื่อรองรับผู้พิการ
- เกี่ยวกับถ้ำคูหา (Khooha-Cave)
 - 1) ถ้ำมีเอกลักษณ์อย่างมาก
 - 2) ควรมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับถ้ำเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาถึง
 - 3) ควรทำพื้นที่ให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น สุขา หรือร้านค้า
 - 4) ถ้าควรมีการจัดการเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการเดินทางท่องเที่ยว
 - 5) รักษาความสะอาด
- เกี่ยวกับวัด (Temple)

- 1) อนุรักษ์เอกลักษณ์ไว้
 - 2) รักษาความเป็นธรรมชาติ
 - 3) รักษาความสะอาด และจัดแจงพื้นที่
- เกี่ยวกับสระบัวขาว (White Lotus Lake)
 - 1) อนุรักษ์ความสะอาด
 - 2) ควรสร้างสะพานเล็ก ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าถึง
 - เกี่ยวกับทุ่งดอกทานตะวัน (Sunflowers Field)

ควรปลูกดอกทานตะวันให้มากขึ้นเพื่อเพิ่มความสวยงาม
 - ข้อเสนอแนะ

ในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ควรให้มีการให้ข้อมูลในหลากหลายภาษาเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่มาจากต่างประเทศ และมีการให้แผ่นพับเพื่อที่จะสามารถอ่านข้อมูลจากในแผ่นพับ และควรมีภาษาที่หลากหลายเช่นกัน

- ข้อเสนอแนะ
- 1) การสื่อสาร
 - 2) การมีข้อมูลไว้สำหรับเผยแพร่ เช่น ข้อมูลความปลอดภัย
 - 3) ความสะอาด
 - 4) สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ (ต้องมีจำนวนที่เพียงพอและมีคุณภาพ)

2. การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดย กงสุลใหญ่มาเลเซีย ประจำจังหวัดสงขลา

กงสุลใหญ่มาเลเซีย ประจำจังหวัดสงขลา ได้กล่าวชี้แจงว่าเนื่องจากติดภารกิจไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมเส้นทางท่องเที่ยวได้ จึงจะขอกล่าวเสนอความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่เคยได้สัมผัสรายละเอียดดังนี้

ปัจจุบันนักท่องเที่ยวจากมาเลเซียได้เดินทางผ่านมาทางด้านสะเดาประมาณ 15,000 คน/วัน และหากเป็นช่วงเทศกาลหรือในช่วงที่ประเทศมาเลเซียมีวันหยุดจะมีนักท่องเที่ยวผ่านด้านสะเดาประมาณ 35,000 คน/วัน แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของจังหวัดสงขลา จากการที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ซึ่งการโปรโมตการท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา นับว่ามีการดำเนินงานที่ถูกทางแล้ว ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวจะมาจากนโยบายรัฐเพียงอย่างเดียวไม่ได้ โดยจะต้องมาจากความร่วมมือของชุมชนด้วย ตามนโยบายเมืองเก่าที่ต้องการได้รับการรับรองจาก UNESCO นอกจากจะต้องได้รับความร่วมมือจากภาครัฐแล้วจะต้องได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชนและชุมชนด้วย ซึ่งสงขลาเองก็มีความร่วมมือในระดับจังหวัดและท้องถิ่นด้วย

- ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา
- 1) ป้ายบอกเส้นทางต่าง ๆ ควรมีภาษาอังกฤษประกอบ
 - 2) ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวมาเลเซียเดินทางมาเพื่อซื้อปิ้งและท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น เขาตังกวน ตลาดน้ำคลองแห และหาดสมิหลา เป็นต้น จังหวัดสงขลาสามารถนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ เพิ่มขึ้น ทั้งนี้จังหวัดสงขลาต้องดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักเพิ่มขึ้น เช่น การล่องแพไปวัดคำเหยง
 - 3) ควรมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวทำเพิ่มมากขึ้น
 - 3.1) กิจกรรมทางธรรมชาติที่มีอยู่แล้ว

3.2) กิจกรรมร่วมกับชุมชนในจังหวัดสงขลา

- 4) จังหวัดสงขลามีความได้เปรียบเรื่องการมีธรรมชาติที่สวยงาม เช่น ป่า บริเวณน้ำตกโตนงาช้าง หากจังหวัดสงขลาที่มีกิจกรรมเพิ่มเติมจากที่มีอยู่แล้วก็จะสามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ดีขึ้น นอกจากนี้อาจมีกิจกรรมการเดินป่าและปีนเขาเพื่อโปรโมตการท่องเที่ยว
- 5) การเพิ่มการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การจัดโครงการเพื่อการชมสวนที่มีอยู่ เช่น สวนทุเรียน จำปาตะ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเยี่ยมชม ร่วมชม หรือท่องเที่ยว เป็นต้น
- 6) ระบบการขนส่งทางการท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลาที่มีการจัดการที่ดีอยู่แล้ว เช่น มีบริการรถโดยสารจากเมืองไปยังสนามบิน
- 7) การให้เพิ่มจำนวนร้านที่ให้บริการด้านอาหารฮาลาลและสถานที่ละหมาด

ทางกงสุลใหญ่มาลาเซีย ประจำจังหวัดสงขลาได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลาค่อนข้างมีการให้บริการที่ดี และหวังว่าข้อมูลวันนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

❖ **เส้นทางที่ 1 : สวนสองทะเล/เมืองเก่าสงขลา/เขาน้อย/ถนนคนเดิน**

■ **สิ่งที่น่าสนใจ/ประทับใจ**

- 1) ธรรมชาติเมือง – ภาพรวมแหล่งท่องเที่ยวอย่างใกล้ชิด/การอธิบายเรื่องราว
- 2) ถนนคนเดิน – สินค้าพื้นถิ่น/พหุวัฒนธรรม/ความหลากหลาย
- 3) ผลลัพธ์จากการส่งเสริมการท่องเที่ยว: พ่อค้าแม่ค้าของขายออก คนเข้ามา คนได้ตั้งค์

■ **ข้อเสนอแนะ**

- 1) ในเส้นทางขาดการนำเสนอแหล่งอาหารพื้นถิ่น อาทิ ขนมพื้นถิ่น
- 2) ธรรมชาติเมืองมีการหยุดพักแวะถ่ายรูปจุดสำคัญ/ควรกำหนดจุดสำคัญในการเดินทาง
- 3) ขาดการเล่าเรื่องราวพหุวัฒนธรรม/ประวัติสำคัญ อาทิ ควรมีการเล่าเรื่องราวของกรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ให้รับฟัง

■ **การล่องแพ**

การล่องแพคลองรี – วัดเกาะคำเหียง – วัดดีหลวง (องค์พระหนัก) – สินค้าโอท็อป – สำนักนาเปล – วัดพะโค๊ะ (วัดที่หลวงปู่ทวดบูรณะปฏิสังขรณ์)

❖ **เส้นทางที่ 2 คาบสมุทรสทิงพระ/เกาะกำเหียง/ตามรอยเส้นทางหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด**

■ **ข้อเสนอแนะ**

- 1) เกาะกำเหียง – เรื่องราว ความสัมพันธ์กับคนพื้นที่
- 2) บัวแดง – เส้นทางเดินแพเฉพาะเพื่อไม่ทำลายบัวแดง
- 3) กิจกรรมระหว่างนั่งเรือ
- 4) ช่วงเวลาในการนั่งแพที่เหมาะสม
- 5) ป้ายอธิบาย – เพิ่มภาษาต่างประเทศ
- 6) รถราง – ควรมีหูฟังบรรยายภาษาต่างประเทศ
- 7) การจัดเส้นทาง – อธิบายความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

- 8) ชุมชน – สร้างการรู้จักตัวเอง สร้างการมีส่วนร่วม
- 9) กฎระเบียบกติกา – การวางกฎระเบียบที่ดี สิ่งที่ไม่ควร
- 10) ระวังการทำลายธรรมชาติ
- 11) ความเข้าใจพฤติกรรมธรรม เช่น การละหมาด
- 12) สินค้าโอท็อป – การสร้างรายได้ชุมชน
- 13) ขอกฝากที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดสงขลา
- 14) เตรียมบุคลากรให้บริการการท่องเที่ยวให้พร้อม
- 15) มีเป้าหมาย
- 16) มีกติกา
- 17) มีการแบ่งปัน

❖ เส้นทางที่ 3 วัดถ้ำเขารูปช้าง/สะเดา/พุทธอุทยานเขาเล่ห์

■ ข้อเสนอแนะ

- 1) พุทธอุทยานเขาเล่ห์ ความผสมผสานระหว่างศาสนาพุทธไทย และศาสนาพุทธแบบจีน และการทำตลาดฮาลาล การบรรยายเป็นไปในลักษณะดูงานเนื่องจากเป็นเจ้าหน้าที่ภาคีรัฐมาให้ข้อมูล
- 2) Asian Cultural Village มีปัญหาพบว่าไม่ค่อยมีนักท่องเที่ยว การดำเนินงานภายในไม่ค่อยมีอะไรน่าตื่นเต้นหรือประทับใจมากนัก จึงต้องหากิจกรรมที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น
- 3) มีจำนวนสุนัขจรมากเกินไป ต้องมีระบบการจัดการที่ดี
- 4) สถานที่พัก มีความสะดวกสบาย และมีการบริการที่ดีอยู่แล้ว
- 5) การให้บริการรถราง ประเด็นการประชาสัมพันธ์เรื่องการให้บริการรถรางยังขาดการประชาสัมพันธ์เรื่องเวลาในการบริการ
- 6) สวนสัตว์สงขลา ระยะเวลารอคอยในการแสดงโชว์ค่อนข้างนาน
- 7) ที่นั่งสำหรับใส่รองเท้าของนักท่องเที่ยว
- 8) นักท่องเที่ยวต้องเป็นนักสังเกต นักวิเคราะห์ นักผจญภัย นักสำรวจ

เสวนา หัวข้อ “การผลักดันสงขลาสู่เมืองมรดกโลก”

โดย	1. คุณชนินทร์	สาครินทร์	ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา
	2. ดร.จเร	สุวรรณชาติ	รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
	3. คุณอัยดา	อุเจ๊ะ	นายกสมาคมการค้าการท่องเที่ยวฮาลาลไทย-อาเซียน
	4. คุณกิตธนา	สุบรรพวงศ์	กรรมการสมาคมสมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยว จังหวัดสงขลา (วิทยากรดำเนินรายการ)

การเสวนาเพื่อประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ดร.จเร สุวรรณชาติ รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

การดูแลอนุรักษ์เมือง ประเทศไทยยังไม่สามารถดำเนินงานโดยหน่วยงานภาครัฐได้โดยตรง ภาครัฐสามารถดำเนินการได้แต่ในเรื่องการให้บริการด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน สำหรับด้านการท่องเที่ยว หลังจากที่จังหวัดสงขลาต้องการทำให้เมืองสงขลาไปสู่เมืองมรดกโลก ได้ทำให้เกิดการท่องเที่ยวเมืองเก่าตามมา

สำหรับเอกสารสำหรับการยื่นขอรับรองเมืองมรดกโลก ได้แก่ ด้านการท่องเที่ยว ด้านการอนุรักษ์ การให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว คือการเรียนรู้เมืองเก่าผ่าน Application โดยให้บริการข้อมูลภาษาต่าง ๆ การสร้าง Creative Space เพื่อเป็น Icon ใหม่ เช่น Street Art, บ้าน Bamboo ซึ่งสงขลาและประเทศใกล้เคียงยังมีความแตกต่างทางด้านสถาปัตยกรรม เช่น ปีนัง และภูเก็ต เป็นสถาปัตยกรรมชิโนโปรตุกีส (มีพื้นที่ส่วนกลาง) ส่วนสงขลามีสถาปัตยกรรมแบบชิโนยูโรเปียน (พื้นที่บ้านติดถนน ไม่มีพื้นที่ส่วนกลาง)

คุณชนินทร์ สาครินทร์ ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา ได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

สงขลาได้รับการยอมรับให้เป็นเมืองท่องเที่ยวไม่ต่ำกว่า 50 ปี ซึ่งเมืองหาดใหญ่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวตั้งแต่ปี ค.ศ. 2508 - 2509 โดยปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวและคนเดินทางผ่านแดนมายังจังหวัดสงขลาปีละประมาณ 4,000,000 คน จึงต้องคำนึงถึงสิ่งที่ต้องดำเนินการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นการสร้างรายได้หลักและเป็นอุตสาหกรรมสำคัญที่ผลักดันเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีการกระจายรายได้ไปสู่รากหญ้าได้ดีที่สุด

สำหรับคำถามที่ว่า มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อดึงนักท่องเที่ยวชาวอินโดนีเซียให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวหรือไม่ ซึ่งเราไม่ควรมองแต่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักผ่อนเพียงอย่างเดียว ให้มองตลาดนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจและมาเพื่อประชุม รวมทั้งนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อรักษาสุขภาพ (จำนวนประมาณ 10%) เพิ่มเติมด้วย ซึ่งเป็นการแสวงหาการท่องเที่ยวแนวอื่น ๆ โดยยึดนักท่องเที่ยวเป็นหลัก เนื่องจากในแต่ละตลาดของกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวมีความต้องการต่างกัน โดยใช้สิ่งจูงใจว่า หากนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลาจะมีสิ่งใดที่สามารถดึงดูดใจชาวต่างชาติได้ และในประเทศอินโดนีเซียมีสิ่งใดที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวชาวไทยให้เดินทางไปท่องเที่ยวได้ เพื่อให้เกิดเส้นทางการบินระหว่างประเทศสงขลา - อินโดนีเซีย โดยที่มีย่านท่องเที่ยวเดินทางไป - กลับระหว่างสองประเทศไทย

ทั้งนี้ปัจจุบันมีการโปรโมทเส้นทางท่องเที่ยวเมืองเก่าใน 7 เมืองหลัก ได้แก่ สงขลา ภูเก็ต ปีนัง มะละกา เมดาน ปาเลมบัง โกตาซาวาลุนโต เพื่อโปรโมทเส้นทางท่องเที่ยวให้เป็น Single Destination เมื่อนักท่องเที่ยวจากที่อื่น เช่น จากประเทศจีนมาท่องเที่ยวแล้วจะเห็นโปรแกรมการท่องเที่ยว 1 โปรแกรมท่องเที่ยวสามประเทศได้

คุณอัยดา อุเจ๊ะ นายกสมาคมการค้าการท่องเที่ยวฮาลาลไทย-อาเซียน ได้แสดงความ
ความคิดเห็นดังนี้

จากการดำเนินธุรกิจการจัดทัวร์ท่องเที่ยวพบว่า มีนักท่องเที่ยว 70% เป็นนักท่องเที่ยวจาก
มาเลเซีย 20% เป็นนักท่องเที่ยวอินโดนีเซีย และ 10% เป็นนักท่องเที่ยวบรูไนและสิงคโปร์
โดยประมาณ 60% มีโปรแกรมการท่องเที่ยวขนาดใหญ่ – สงขลา ได้แก่ ซ้อปั้ง สปา และตลาดน้ำ
สำหรับเส้นทางเมืองเก่าสงขลา (ใช้เวลา 1 วัน) การนั่งรถราง - รวมรับประทานไอศกรีมมะพร้าว (200
บาท/คน) เยี่ยมชมประตูเมืองจังหวัดสงขลา พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเมืองจีน โรงสีแดง เรือสินค้า บ้าน
นครใน โดยจะต้องจัดโปรแกรม 3 วัน 2 คืน ให้แก่นักท่องเที่ยว

โปรแกรมการท่องเที่ยวที่ขายให้แก่นักท่องเที่ยวอินโดนีเซีย ส่วนใหญ่มีความต้องการเยี่ยมชม
พระนอนที่วัดแหลมพ้อ หรือพระนอนที่วัดหาดใหญ่ใน และต้องบรรจุโปรแกรมเยี่ยมชมพระนอนนี้ใน
ทุกทริปของชาวอินโดนีเซีย เพราะเป็นความต้องการของนักท่องเที่ยวอินโดนีเซียที่ชื่นชอบเยี่ยมชมพระ
นอนโดยเฉพาะที่วัดแหลมพ้อ

ตลาดของนักท่องเที่ยวอินโดนีเซีย มักมีการขายโปรแกรมการท่องเที่ยว 3 ประเทศ ได้แก่
สิงคโปร์ มาเลเซีย และไทย ซึ่งจะต้องมีกำหนดการเดินทางท่องเที่ยวภายใน 5 วัน เนื่องจากผู้ทำงาน
ประจำไม่สามารถลาหยุดยาวจำนวนหลายวันได้ การจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเพื่อท่องเที่ยวเมืองเก่า
ในจังหวัดสงขลาจึงค่อนข้างยาก เนื่องจากต้องใช้เวลาท่องเที่ยวเมืองเก่าเพิ่มเติมอย่างน้อย 1 วัน ซึ่ง
โปรแกรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวอินโดนีเซียจึงมีระยะเวลาเหลือไม่เพียงพอต่อการ
ท่องเที่ยวในเมืองเก่าจังหวัดสงขลา

ทั้งนี้จึงควรมีการเชิญผู้แทนด้านธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาการจัดการเส้นทางท่องเที่ยวและ
จับคู่กับธุรกิจทางการท่องเที่ยวกับต่างชาติ หรือ Fam Trip คือ การให้ธุรกิจท่องเที่ยวของอินโดนีเซีย
เข้ามาศึกษา อยู่ กิน และเที่ยวกับเรา เพื่อศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวของเมือง ซึ่งจะสามารถช่วยใน
การดึงนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติให้เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยการสร้างความเข้าใจกับธุรกิจการ
ท่องเที่ยวของต่างชาติกับการท่องเที่ยวภายในประเทศไทย เพื่อช่วยดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมา
ท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลาและทำให้จังหวัดสงขลาสามารถเข้าสู่เมืองมรดกโลกได้เร็วขึ้น
